

lui Iliș, dar le pierduse în timpul domniei lui Ștefan. La rîndul său, Petru al II-lea, venind pe tron cu ajutorul lui Iancu de Hunedoara, îi cedează acestuia Chilia (1448) ¹. Astfel, pe lângă suzeranitatea Poloniei, afirmată de regele Cazimir ², se întărește și suzeranitatea Ungariei. Cum însă cedarea Chilieii ungarilor lovea în interesele statului polon, Petru al II-lea va fi silit, la insistențele polonilor, să se închine regelui Cazimir și să promită recucerirea cetății Chilia ³.

Domnia lui Petru Aron adîncește această stare de decădere politică a statului feudal ajungîndu-se la rușinoasa capitulare de la Vaslui (1456), prin care boierii moldoveni se declarau incapabili să apere țara și acceptau închinarea Moldovei turcilor — realizată, de fapt, încă în 1455 — și plata unui haraci anual de 2000 de galbeni ⁴. Această închinare a avut însă darul să provoace reacția forțelor interne care se opuneau politicii de capitulare și să alarmeze pe poloni care probabil au cerut o precizare a pozițiilor, fiindcă în anul 1456 (29 iunie) Petru Aron îl asigură pe Cazimir de fidelitatea sa, îi promite ajutor împotriva tuturor dușmanilor și se angajează să-i depună personal omagiu de fidelitate la Colomeia ori la Camenița ⁵. Același tratat reia însă clauzele cuprinse de actul de închinare dat de Petru al II-lea — obligația de a nu înstrăina nici o « provincie sau stăpîniri ale țării Moldovei, fără învoirea specială și voia mai sus amintitului domn rege și a coroanei sale » și de a o recuceri « dacă vreuna a fost înstrăinată ». Evident se făcea aluzie la Chilia.

Interesul pe care polonii îl manifestau pentru Chilia își are explicația în poziția strategică a cetății și în noua fază în care intrau relațiile economice moldo-polone, a căror bază fusese pusă încă de Alexandru cel Bun ⁶.

În a doua jumătate a secolului al XV-lea, relațiile economice moldo-polone sînt mult mai bogate în comparație cu prima jumătate a secolului, fapt oglindit de numeroase documente. Dezvoltarea relațiilor economice în a doua jumătate a secolului al XV-lea este strîns legată de marile prefaceri care se produc în economia feudală a Moldovei și Poloniei în acest timp. În mod deosebit, ele se fac vizibile în agricultură, sectorul principal al economiei feudale, dar au repercusiuni și asupra celorlalte ramuri ale vieții economice. Acum are loc procesul de destrămare a economiei naturale ca urmare a perfecționării uneltelor de producție, și creșterea cantității excedentare de produse, care duce la dezvoltarea schimbului.

Se dezvoltă rapid orașele, care devin centrul meseriilor și comerțului. Dar avînd în vedere faptul că procesul de destrămare a economiei naturale în Moldova și în Polonia se produce mai tîrziu decît în țările Europei apusene, ai căror negustori pătrunseseră deja în Polonia și Moldova, este lesne de înțeles că atît polonii cît și moldovenii vor folosi căile comerciale străbătute deja de nemți, genovezi, venețieni și armeni.

Dezvoltarea relațiilor economice moldo-polone a fost înlesnită de existența a două artere comerciale care se intersectau pe teritoriul Poloniei (la Lvov): una lega apusul de răsăritul Europei prin Nürenberg, Wrocław, Cracovia,

¹ Vezi P. P. Panaitescu, *Legăturile moldo-polone în secolul XV și problema Chilieii*, « Romanoslavica », III, 1958, p. 95—114.

² Vezi P. P. Panaitescu, *art. cit.*, p. 104.

³ *Ibidem*, p. 112—114.

⁴ *Documente, A. veac. XIV—XV*, p. 286—287 și *Istoria Romîniei*, vol. II, București, 1962, p. 424.

⁵ Hurmuzaki, II, p. 64.

⁶ M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 635—636.